

8 Folklór A REMESLÁ

Ľudová kultúra alebo folklór je na Slovensku odjakživa spätá s našimi predkami, zvykmi a tradíciami. Prežíva dodnes v podobe ľudovej architektúry, ľudovej hudby, spevu, tanca, tradičných zvykov alebo remesiel a ľudovej tvorby. Slovenský folklór je odjakživa spojený s prírodou. Predstavuje symbiózu ťažkej každodennej práce, či už pastierov, roľníkov alebo remeselníkov, a všemocnej lásky, šťastia a radosti zo života. Každý kúsok Slovenska má svoj vlastný folklór v podobe krojov, piesní, tancov, architektúry, zvykov či nárečia.

78 Mestá a miesta SLOVENSKA

Určíte ste už počuli pojem *genius loci*, pôvodom z rímskej mytológie, kedysi symbolizujúci ducha ochraňujúceho určité miesto, no dnes často používaný v súvislosti so špecifickou atmosférou tej-ktorej lokality. Na Slovensku je 2 927 obcí, vrátane miest, mestských častí, vidieckych obcí či vojenských obvodov, a bez pochybností možno povedať, že v každej z nich sa dá nájsť minimálne jedno miestečko s takýmto osobitým fluidom. Niekedy netreba ani nikam vycestovať, stačí sa pozrieť na niektoré dych berúce zábery a človek má pocit, že jedinečnosť prostredia cítiť aj na diaľku.

110 Hory A LESY

Pozdravujem vás, lesy, hory, z tej duše pozdravujem vás! Takto sa vyznáva jeden z najväčších slovenských básnikov, Pavol Országh Hviezdoslav, sám patriaci k ľuďom hľadajúcim duševnú pohodu v prírode. Zrejme málokto vie na konci túry nájsť správne slová, a už vôbec nie v rýmoch, ale mnohí si ešte dlho potom vedia spomenúť na jedinečný pocit, keď stáli na niektorom z vrcholov a užívali si veľkolepý výhľad.

152 HRADY, *zámky* A KAŠTIELE

Hrady alebo stredoveké opevnené sídla mali mnohé funkcie, hlavnou z nich však bola obrana. Nielen šľachty, ktorá hrad využívala ako panské sídlo, ale aj okolitého územia, hraníc, baní či obchodných ciest.

V 16. storočí sa šľachta začala sťahovať do kaštieľov, kúrií, mestských palácov či zámkov, kde našla väčší komfort. Kaštiele ešte bývali opevnené, najmä v renesančnom období, zámky už na obranu neslúžili. Mimochodom, vedeli ste, že kaštieľ je slovenským špecifikom?

216 *Príroda* SLOVENSKA

Príroda na Slovensku je nielen krásna, ale zároveň aj nesmierne rozmanitá a bohatá. Na tomto malom kúsku Európy nájdete záplavu rôznych druhov rastlín a živočíchov, rozsiahle lesy sú plné života, zakvitnuté lúky hýria farbami, úrodné pôdy sú obsypané plodinami.

Slovensko má čo ponúknuť aj tým najnáročnejším milovníkom prírody. Štítý hôr, rokliny, údolia, rieky, priehrady, jazerá, minerálne a termálne vody, jaskyne, priepasti... A k tomu neskutočne pestrú faunu a flóru. Skrátka taký malý prírodný raj.

182 *Chute a vône* SLOVENSKA

Láska ide cez žalúdok, hovorí sa. A pri láske k domovu to platí možno dvojnásobne. Často sa polemizuje, ktoré je skutočne typické slovenské jedlo. Bryndzové halušky sú často považované za náš národný pokrm, rovnako ako zemiaky, z ktorých sa pripravujú. To najobľúbenejšie sa však nedá jednoznačne pomenovať, lebo sto ľudí – sto chutí. A k tomu ako bonus toľko úžasných vôní...

258 *Technické* PAMIATKY SLOVENSKA

Nezostalo ich veľa, mnohé priemyselné areály boli zrovnané so zemou a žijú už len v spomienkach ľudí či na historických listinách. A hoci niektoré sú dnes opustené a chátrajú, stúpa počet tých, ktoré majú šťastie, že ich majitelia nielenže zachovali, ale postupne im vdychujú nový život. Technické pamiatky sú nenahraditeľným svedectvom industriálnej histórie Slovenska a toto špecifické dedičstvo, ktoré je dôkazom zručnosti a pracovnosti našich predkov, sa z roka na rok teší čoraz väčšiemu záujmu širokej verejnosti.

